

UČESTALOST I OBLICI PARTNERSTVA IZMEĐU RODITELJA I ODGOJITELJA

Nenadić-Bilan, Diana; Zloković, Jasminka

Source / Izvornik: **Magistra ladertina, 2016, 10, 65 - 78**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:667966>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

UČESTALOST I OBLICI PARTNERSTVA IZMEĐU RODITELJA I ODGOJITELJA

DIANA NENADIĆ-BILAN

Sveučilište u Zadru

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja

UDK: 373.24.018.26

Pregledni članak

Review article

JASMINKA ZLOKOVIĆ

Sveučilište u Rijeci

Filozofski fakultet

Primljeno

: 2015-11-25

Received

SAŽETAK

Na uzorku od 350 roditelja djece predškolske dobi provedeno je ispitivanje učestalosti i oblika realizacije partnerstva između roditelja i odgojitelja. Dobiveni rezultati ukazuju na nedovoljnu nazočnost pojedinih oblika partnerstva, što može priječiti odgojitelje u boljem poznavanju obiteljskog konteksta djeteta, dubljem razumijevanju djetetovih potreba i interesa te boljem razumijevanju roditelja i njihovih poteškoća u nošenju s roditeljskom ulogom. Unatoč nedovoljnoj razini postignutog partnerstva, roditelji su izrazili visoku razinu zadovoljstva suradnjom s odgojiteljima. Rezultati istraživanja ostvarenog partnerstva ukazuju na raskorak između predškolske teorije i prakse. Iako je svim ključnim zakonima i aktima o predškolskom odgoju te suvremenim istraživanjima potvrđen značaj uspostave partnerskih odnosa, rezultati našeg istraživanja ukazuju na njihovu nedovoljnu aktualizaciju u praksi predškolskog odgoja. U promoviranju važnosti ranog razvoja i odgoja djece te u pružanju edukativne potpore roditeljima valja kontinuirano provoditi temeljne oblike partnerskih odnosa između roditelja i odgojitelja te drugih stručnjaka u predškolskim ustanovama.

KLJUČNE RIJEČI: *roditelji, odgojitelji, partnerstvo, predškolska ustanova.*

UVOD

Obiteljski i institucijski konteksti u kojima se ostvaruje predškolski odgoj i obrazovanje su međuovisni te se isprepliću u dinamičnoj i složenoj interakciji. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) ističe partnerstvo predškolske ustanove s roditeljima kao jedno od vrijednosnih uporišta novog kurikuluma. "Roditelje, tj. skrbnike djeteta treba prihvaćati i poštovati kao ravnopravne članove vrtića – partnere, koji ustanovu obogaćuju svojim individualnim posebnostima te svojom vlastitom kulturom i

time pridonose kvaliteti ustanove u cjelini" (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014: 10). Načelo partnerstva predškolskih ustanova i roditelja jedno je od temeljnih u smjernicama o dobroj praksi u području pružanja podrške roditeljstvu (Sandbaek, 2007). Dobrobiti partnerstva "reflektiraju se u roditeljskim ponašanjima i osjećaju roditeljske kompetencije, djetetovim postignućima, kao i u odgojiteljevoj kompetenciji i njenoj percepciji djeteta i obitelji" (Nenadić-Bilan i Matov, 2015: 129). Roditelji trebaju društvenu potporu u ostvarivanju brojnih i složenih roditeljskih zadaća i uloga (Pećnik, 2013), a uspostava kvalitetnog i kontinuiranog partnerstva između roditelja i odgojitelja može doprinijeti unaprjeđenju roditeljskih kompetencija.

Partnerstvo roditelja i odgojitelja podrazumijeva ravnopravnost i komplementarnost uloga, uzajamno poštivanje i prihvaćanje, što pretpostavlja da roditelji nisu samo konzumenti usluge, nego ravnopravni partneri u gradnji predškolskog kurikula. Jedan od kriterija prosudbe kvalitete odgojno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi jest mogućnost aktivnog sudjelovanja roditelja u svim zbivanjima na razini predškolske ustanove. U kvalitetno ustrojenoj ustanovi za rani odgoj roditelji imaju osobito važno mjesto. "Kontinuirana razmjena subjektivnih iskustava i parcijalnog razumijevanja djeteta vodi odgojitelje i roditelje zajedničkom, cjelovitijem razumijevanju djeteta i razvoju odgojno-obrazovnog pristupa usklađenoga s individualnim i razvojnim posebnostima djeteta" (Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, 2012: 78).

U unaprjeđivanju partnerstva između predškolskih ustanova i obitelji valja poći od utvrđivanja aktualnog stanja u partnerstvu, što je i predmet ovog našeg istraživanja.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Ovim istraživanjem obuhvaćeno je ukupno 350 roditelja djece predškolske dobi. Odlučili smo se za prigodni uzorak roditelja predškolske djece koja pohađaju predškolsku ustanovu. U uzorak smo uključili tri županije kao primarno selekcionirane jedinice (Zadarska, Šibensko-kninska i Splitsko-dalmatinska županija). S obzirom na spol ispitanika, u uzorku je bilo 78 (22,3%) muškaraca i 272 (77,7%) žena. Medijan za dob muškaraca iznosio je 35,0 godina (IKR 8,0), a za dob žena iznosi 32,0 (IKR 7,0), što predstavlja statistički značajnu razliku ($P=0,019$). Prema obrazovnom statusu zabilježen je jednak udio ispitanika sa završenom srednjom školom i višom školom ili fakultetom - 169 (48,3%), dok je roditelja samo s osnovnom školom bilo 4 (1,1%), a onih s magisterijem ili doktoratom 8 (2,3%). U ukupnom uzorku 179 ispitanika (51,1%) živi u vlastitom stanu; 76 ispitanika (21,7%) živi s

roditeljima ili rodbinom; 66 ispitanika (18,9%) živi u vlastitoj kući, a 29 ispitanika (8,3%) su podstanari. Kako se u uzorku radi o roditeljima djece koja pohađaju javne predškolske ustanove¹, uzorak je pristran u korist zaposlenih. U trenutku provedbe ankete 294 roditelja (84,0%) su bila zaposlena, a dodatnih 36 ispitanika (10,3%) su izjavili kako su povremeno zaposleni. Uzorak obuhvaća i 9 nezaposlenih ispitanika (2,6%).

Cilj istraživanja bio je usmjeren prema utvrđivanju ostvarenih oblike partnerstva između roditelja i odgojitelja te ispitivanju zadovoljstva roditelja ostvarenim partnerskim odnosima s odgojiteljima. U definiranju partnerskih oblika odnosa između roditelja i odgojitelja pošli smo od Epsteinove (2001) raščlambe partnerstva te u suglasju s njegovom klasifikacijom konstruirali pitanja za šest temeljnih oblika suradnje: pomoć roditeljima u roditeljstvu, komunikacija između roditelja i odgojitelja, volontiranje roditelja u predškolskim ustanovama, pomoć roditeljima u poticanju učenja djeteta kod kuće, sudjelovanje roditelja u donošenju odluka te uključenost roditelja u suradnju s lokalnom zajednicom.

Obrada rezultata istraživanja provedena je korištenjem statističkog programa SPSS verzija 13, s razinom statističke značajnosti postavljenom na $P < 0,05$. U analizi su prikazani apsolutni brojevi i postotci kategorijskih varijabli, dok je za ordinalne varijable korišten medijan i interkvartilni raspon (IKR).

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Prva skupina pitanja odnosila se na utvrđivanje *pomoći u roditeljstvu* koje roditelji dobivaju od odgojitelja ili drugih stručnjaka u predškolskoj ustanovi: *organizacija predavanja ili radionica za roditelje na temu roditeljstva; pružanje roditeljima informacija o djetetovim postignućima i ponašanjima; odgojiteljevo traženje informacija od roditelja u svezi s osobinama, sposobnostima ili djetetovim interesima* (Tablica 1).

Tablica 1. Partnerstvo s obzirom na pomoć u roditeljstvu

Je li predšk. ustanova organizirala predavanja ili radionice za roditelje na temu roditeljstva?		N	%
	Često	37	10,6
	Ponekad	236	67,4
	Nikada	77	22,0
	Ukupno	350	100,0

¹ Prednost pri upisu u predškolsku ustanovu imaju djeca kojih su oba roditelja zaposleni.

Dobivate li redovito informacije o djetetovim postignućima i ponašanjima?		N	%
	Svakodnevno	217	62,0
	Ponekad	123	35,1
	Nikada	10	2,9
	Ukupno	350	100,0
Traže li odgojitelji od Vas informacije o osobinama, sposobnostima, interesima Vašeg djeteta?		N	%
	Često	90	25,7
	Ponekad	201	57,4
	Nikada	59	16,9
	Ukupno	350	100,0

Rezultati pokazuju kako 67,4% roditelja izjavljuje da predškolske ustanove organiziraju ponekad predavanja ili radionice na temu roditeljstva, dok 22% roditelja izjavljuje da se nikada nisu organizirali navedeni oblici partnerstva. O često organiziranim predavanjima ili radionicama govori svega 10,6% roditelja. Dobiveni rezultati također ukazuju kako odgojitelji najčešće surađuju s roditeljima u pružanju informacija o djetetovim postignućima i ponašanjima za vrijeme boravka djeteta u predškolskoj ustanovi, što odgojitelji čine svakodnevno prema izjavama 62% roditelja, odnosno ponekad prema izjavama 35,1% roditelja. Prema izjavama 57,4% roditelja, odgojitelji ponekad traže informacije o djetetu, dok 16,9% roditelja izjavljuje da odgojitelji nisu nikada tražili informacije o djetetu. To često čini tek jedna četvrtina odgojitelja. Druga skupina pitanja imala je zadatak ispitati **komunikaciju između roditelja i odgojitelja** kao jednog od relevantnih oblika za uspostavljanje partnerskih odnosa (Tablica 2).

Tablica 2. Neki pokazatelji komunikacije između roditelja i odgojitelja

Jesu li redovito organizirani grupni roditeljski sastanci radi pružanja informacija o predšk. programu i događanjima u predšk. ustanovi?		N	%
	Često	67	19,1
	Ponekad	247	70,6
	Nikada	36	10,3
	Ukupno	350	100,0
Jeste li imali prilike za		N	%

individualne razgovore s odgojiteljima?			
	Često	215	61,4
	Ponekad	119	34,0
	Nikada	16	4,6
	Ukupno	350	100,0
Komunicirate li s odgojiteljima telefonski?		N	%
	Često	7	2,0
	Ponekad	189	54,0
	Nikada	154	44,0
	Ukupno	350	100,0
Jesu li Vam odgojitelji davali na uvid ili slali kući mape djetetovih radova tjedno ili mjesečno zbog pregleda ili komentara?		N	%
	Često	107	30,6
	Ponekad	159	45,4
	Nikada	84	24,0
	Ukupno	350	100,0
Ako dijete izostane iz vrtića nekoliko dana, nazove li Vas odgojitelj kako bi saznao što se događa?		N	%
	Uvijek	19	5,4
	Često	28	8,0
	Nije bilo potrebno -dijete nije duže izbivalo	194	55,4
	Nikada do sada	109	31,2
Ukupno		350	100,0

Ovaj oblik partnerstva ispitan je pomoću pet čestica: *organiziranje grupnih roditeljskih sastanaka radi pružanja informacija o predškolskom programu i događanjima u predškolskoj ustanovi; prigode za individualni razgovor roditelja s odgojiteljima; telefonska komunikacija roditelja s odgojiteljima; tjedno ili mjesečno slanje mapa dječjih radova na uvid roditeljima radi pregleda ili komentara; telefonski upiti odgojitelja o djetetu u slučaju izostanka djeteta tijekom nekoliko dana*. Prema izjavama 70,6% roditelja, grupni roditeljski sastanci organizirali su se ponekad, dok 10,3% roditelja izjavljuje da

se sastanci nisu nikada organizirali. Rezultati istraživanja pokazuju da je individualne razgovore s odgojiteljima često vodilo 61,4% roditelja a ponekad 34% roditelja, dok 4,6% roditelja nisu nikada individualno razgovarali s odgojiteljima. Podatci o učestalosti telefonske komunikacije roditelja s odgojiteljima pokazuju da je 54% roditelja ponekad vodilo telefonski razgovor s odgojiteljima, a nikada 44% roditelja. Na pitanje o mogućnostima uvida u mape dječjih radova, 45,4% roditelja izjavljuje da su ih ponekad dobivali na uvid, dok ih 24 % roditelja nikada nije tjedno ili mjesečno dobilo na pregled. Prema rezultatima istraživanja, u slučajevima izostanaka djece iz dječjeg vrtića 31,2% roditelja izjavljuje da ih odgojitelji nisu nikada nazvali kako bi saznali što se događa s djetetom.

Mogućnosti **volontiranja** roditelja u predškolskoj ustanovi ispitane su česticama: *poticanje roditelja na volontiranje i aktivno sudjelovanje u radu predškolske ustanove te upoznatost roditelja s postojanjem sobe u predškolskoj ustanovi za susrete s drugim roditeljima ili odgojiteljima* (Tablica 3).

Tablica 3. Volontiranje roditelja u predškolskim ustanovama

Potiču li Vas djelatnici predšk. ustanove na volontiranje(u odg.-obraz. radu, uređenju vrtića, organizaciji predstava, izleta...)?		N	%
Postoji li u predšk. ustanovi soba za susrete s drugim roditeljima i odgojiteljima (dogovor oko zajedničkih akcija, razgovor o literaturi..)?	Da	128	36,6
	Ne	222	63,4
	Ukupno	350	100,0
		N	%
	Da	30	8,6
	Ne	1	0,3
	Nije mi poznato	319	91,1
	Ukupno	350	100

Da djelatnici predškolske ustanove potiču roditelje na volontiranje i aktivno sudjelovanje u radu predškolske ustanove izjavljuje 36,6% ispitanika, dok niječno odgovara 63,4% ispitanika. Za posebno uređen prostor u predškolskoj ustanovi, namijenjen individualnim susretima s odgojiteljima i drugim roditeljima, zna svega 8,6% ispitanika, dok njih 91,1% izjavljuje da im nije poznato postoji li soba za zajedničke susrete. Mišljenja smo da se

volontiranjem zadovoljavaju mnoge potrebe roditelja: potreba za adekvatnom i pravodobnom informacijom o djetetu i njegovom ponašanju, potreba usavršavanja roditeljskih umijeća, potreba za savjetovanjem u svezi s odgojnim postupcima, potreba za potporom i razumijevanjem te potreba za razmjenom iskustava.

Pomoć roditeljima u poticanju djetetova učenja kod kuće utvrđena je pomoću dvije čestice: *dobivanje informacija od odgojitelja (pedagoga, psihologa) o postupcima poticanja razvoja djeteta i unaprjeđivanja djetetovih različitih vještina i sposobnosti u obiteljskom okruženju; odgojiteljeva pomoć roditeljima u odabiru različitih izvanvrtičkih tečajeva i programa za dijete* (Tablica 4).

Tablica 4. Partnerstvo i poticanje učenja kod kuće

Dobivate li informacije od odgojitelja kako kod kuće poticati razvoj djeteta?		N	%
	Često	42	12,0
	Ponekad	197	56,3
	Nikada	111	31,7
	Ukupno	350	100,0
Pomažu li vam odgojitelji u odabiru različitih izvanvrtičkih tečajeva i programa za Vaše dijete?		N	%
	Često	25	7,1
	Ponekad	123	35,2
	Nikada	202	57,7
	Ukupno	350	100,0

Prema dobivenim podacima, 12% ispitanika često dobiva informacije kako u kućnom kontekstu poticati razvoj djeteta; 56,3% roditelja ponekad dobivaju navedene informacije, dok 31,7 % roditelja izjavljuje da ih odgojitelji nisu nikada savjetovali kako kod kuće poticati razvoj djeteta. Više od jedne trećine roditelja izjavljuje kako im odgojitelji pomažu u odabiru različitih izvanvrtičkih tečajeva ili programa za djecu, a 57,7% roditelja navodi da im odgojitelji nisu nikada pomogli u odabiru izvanvrtičkih aktivnosti za djecu.

Mogućnosti **sudjelovanja roditelja u procesu donošenja odluka** istražene su pomoću čestica: *poznavanje predstavnika roditelja u upravnom vijeću predškolske ustanove; uključenost roditelja u planiranje odgojno-obrazovnog rada te u proces donošenja odluka u svezi s organizacijom radnog vremena, uređenjem prostora, nabavke*

opreme; poticanjem roditelja da kontaktiraju manje uključene roditelje kako bi se čule njihove ideje i problemi (Tablica 5).

Tablica 5. Sudjelovanje roditelja u donošenju nekih odluka

Znate li tko je roditelj predstavnik u upravnom vijeću predšk. ustanove?	N	%
Da	18	5,2
Ne	298	85,1
Nisam zainteresiran/a	34	9,7
Ukupno	350	100,0
Jeste li uključeni u planiranje odg.-obraz. procesa te u proces donošenja odluka (organizacija radnog vremena, uređenje prostora, nabavka opreme..)?	N	%
Često	2	,6
Ponekad	34	9,7
Nikada	314	89,7
Ukupno	350	100,0
Jeste li zamoljeni od djelatnika da kontaktirate roditelje koji su manje uključeni kako bi se čule i njihove ideje?	N	%
Često	-	-
Ponekad	12	3,4
Nikada	338	96,6
Ukupno	350	100,0

Rezultati ukazuju na izuzetno nisku razinu sudjelovanja roditelja u procesu donošenja odluka vrtića: 85,1% roditelja izjavljuje da ne znaju roditelja predstavnika u upravnom vijeću predškolske ustanove; 89,7% roditelja nije bilo uključeno u planiranje odgojno-obrazovnog procesa i u donošenje odluka u svezi s organizacijom radnog vremena, uređenjem prostora i nabavkom opreme; 96,6% roditelja nikada nisu zamoljeni od odgojitelja da kontaktiraju roditelje koji su manje uključeni kako bi se mogle čuti i njihove ideje.

Uključenost roditelja u suradnju s lokalnom zajednicom prikazani su u Tablici 6.

Tablica 6. Suradnja roditelja s lokalnom zajednicom

Jeste li uključeni u programe i aktivnosti različitih ustanova i službi lokalne zajednice ?	N	%
Često	16	4,6
Ponekad	69	19,7
Nikada	265	75,7
Ukupno	350	100

Na sudjelovanje u programima i aktivnostima različitih ustanova i službi lokalne zajednice nikada se nije odazvalo 75,7% roditelja, povremeno je bilo uključeno 19,7% roditelja, dok je često sudjelovalo 4,6% roditelja. Podatci pokazuju da je tek jedna četvrtina roditelja sudjelovala u nekim aktivnostima na razini lokalne zajednice, dok preko tri četvrtine roditelja nisu nikada sudjelovali u zajedničkim lokalnim aktivnostima.

Odgovori roditelja o ostvarenim oblicima partnerstva s odgojiteljima analizirani su s obzirom na neke *socio-demografske varijable ispitanika* (spol roditelja, dob roditelja, bračni status, radni status, obrazovni status, materijalni status i stambeni status). Dobiveni rezultati ukazuju na korelaciju nekih uspostavljenih oblika partnerstva s *obrazovnim statusom ispitanika*. Statistički značajna razlika u razini sudjelovanja u nekom od oblika partnerstva s obzirom na obrazovni status roditelja pojavila se u odgovorima na dva pitanja: dobivanje informacija od odgojitelja (pedagoga, psihologa) o postupcima poticanja djetetova razvoja i unaprijeđivanja njegovih različitih vještina i sposobnosti u obiteljskom okruženju te u informiranosti roditelja o njihovom predstavniku u upravnom vijeću ustanove.

S obzirom na to da je za dobrobit djeteta potrebno kontinuirano uključivanje i informiranje roditelja kako kod kuće poticati djetetov razvoj, analizirali smo skupinu ispitanika koji su se izjasnili da *nikada* ne dobivaju naputke u svezi s poticanjem razvoja mnogih vještina i sposobnosti u djece. U skupini koja nikada nije komunicirala s odgojiteljima nalazi se 56,8% ispitanika s osnovnom i srednjom školom te 43,2% ispitanika s visokim obrazovnim statusom. Dobivena razlika je značajna ($\chi^2=8,632$; $C=0,16$; $P=,013$).

Pojavile su se razlike između ispitanika različitog obrazovnog statusa s obzirom na njihovu informiranost o predstavniku roditelja u upravnom vijeću predškolske ustanove. Za roditelja predstavnika u upravnom vijeću predškolske ustanove zna 66,7% ispitanika s visokom stručnom spremom te 33,3% ispitanika s osnovnom ili srednjom stručnom spremom. Obrada podataka pokazuje da je dobivena razlika značajna ($\chi^2=6,526$; $C=0,14$; $P=,038$). Roditelji višeg obrazovnog statusa značajno su bolje informirani o svojem predstavniku u upravnom vijeću, što može upućivati na njihovo veće zanimanje za sudjelovanjem u upravljanju predškolskom ustanovom

Razina zadovoljstva roditelja realiziranom suradnjom s odgojiteljima ispitana je pomoću tvrdnji: *Odgojitelj me podržava kao roditelja i osjećam se dobrodošlim/lom u predškolsku ustanovu; Imam povjerenja u odgojitelje i opet bih izabrao/la ovaj vrtić; Preporučio/la bih ovaj program prijatelju ili rođaku za njihovo dijete* (Tablica 7).

Tablica 7. Zadovoljstvo roditelja suradnjom s odgojiteljima

Odgojitelj me podržava kao roditelja i osjećam se dobrodošlim u predšk. ustanovu.		N	%
	Jako nezadovoljna	1	.3
	Nezadovoljna	3	.9
	Ni nezadovoljna/ni zadovoljna	20	5.7
	Zadovoljna	122	34.9
	Jako zadovoljna	204	58.3
	Ukupno	350	100.0
Imam povjerenja u odgojitelje i opet bih ponovno izabrao/la ovaj vrtić.		N	%
	Jako nezadovoljna	0	0
	Nezadovoljna	2	.6
	Ni nezadovoljna/ni zadovoljna	25	7.1
	Zadovoljna	94	26.9
	Jako zadovoljna	229	65.4
	Ukupno	350	100.0
Biste li preporučili ovaj program prijatelju ili rođaku za njihovo dijete?		N	%
	Jako nezadovoljna	1	.3
	Nezadovoljna	5	1.4
	Ni nezadovoljna/ni zadovoljna	29	8.3
	Zadovoljna	98	28.0
	Jako zadovoljna	217	62.0
	Ukupno	350	100.0

Dobiveni podatci pokazuju da je većina roditelja zadovoljna, ili jako zadovoljna suradnjom s odgojiteljima. U predškolskoj ustanovi roditelji se osjećaju dobrodošlima, imaju povjerenja u odgojitelje, doživljavaju potporu odgojitelja, ponovno bi izabrali isti vrtić, a također bi ga preporučili i svojim prijateljima i rođacima.

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Dobiveni podatci o pomoći koju pružaju odgojitelji roditeljima u roditeljstvu otkrivaju da dvije trećine roditelja svakodnevno dobiva informacije o djetetovim postignućima i ponašanjima. S druge strane, gotovo dvije trećine odgojitelja, prema izjavama roditelja, ponekad od njih traži informacije o djetetu. Roditelji kao primarni odgojitelji i najbolji poznavatelji svoje djece posjeduju jedinstveno znanje o različitim aspektima ponašanja djeteta, pa je razmjena informacija bitan preduvjet ostvarivanja partnerskih odnosa. Odgojitelj, traženjem informacije o djetetu, stječe bolji uvid u karakteristike obiteljskog konteksta te mu se pruža prigoda za bolje razumijevanje djetetova aktualnoga razvojnog stupnja, njegovih potreba i sklonosti, što je temeljno polazište u planiranju institucijskog kurikula. Odgojitelj također ima prigodu bolje razumjeti roditelje i njihove probleme u odgoju djece, upoznati roditeljevu percepciju djetetova razvoja i odgoja te dogovoriti kontinuirana, zajednička i usklađena nastojanja oko djetetova boljitka. Stoga je neophodno postići veću uključenost roditelja, ali i odgojitelja u svakodnevnu razmjenu informacija o djetetu.

Pokazatelji o učestalosti različitih oblika komunikacije između roditelja i odgojitelja pokazuju da roditelji najčešće imaju priliku individualno razgovarati s odgojiteljima, dok je najrjeđi oblik komunikacije telefonom. Tek neznatno manje od trećine odgojitelja redovito šalje dječje mape roditeljima na uvid. S obzirom na to da je redovito vođenje različitih oblika dokumentacije o djetetu sastavni dio odgojiteljeve djelatnosti, omogućavanjem uvida u dječje radove značajno se pomaže roditeljima razumjeti različite aspekte djetetova razvoja i ponašanja te potaknuti roditelje na aktivnu participaciju u sukonstrukciji predškolskog kurikulumu (Slunjski, 2006). Kako više od dvije trećine roditelja nemaju redoviti uvid u dječja postignuća, moguće je zaključiti da su roditelji lišeni dragocjenih informacija o aktualnom i potencijalnom stupnju djetetova razvoja. Rezultati istraživanja također otkrivaju da gotovo jedna trećina roditelja izjavljuje da ih odgojitelji nikada nisu nazvali kada je dijete izostalo iz vrtića nekoliko dana. Kako je boravak djece u predškolskim ustanovama nedvojbeno povezan s povećanom učestalosti mnogih zaraznih bolesti i

infekcija, dijete može duže izbivati pa je razmjena informacija o njegovim izostancima čini nužan sadržaj komunikacije roditelja i odgojitelja.

Volontiranje kao oblik roditeljskog angažmana u predškolskoj ustanovi nije zaživjelo, jer tek nešto preko jedne trećine ispitanika izjavljuje kako su ih odgojitelji poticali na neke oblike volontiranja. Rezultati istraživanja volontiranja roditelja Petrović-Sočo (1995) također su pokazali da volonterski rad u našim dječjim vrtićima nije u dovoljnoj mjeri prisutan. Autorica ističe neodlučan stav roditelja kad je u pitanju njihovo povremeno volontiranje u vrtićkoj skupini. Porter DeCusati i Johnson (2004) izvješćuju o dobrobiti roditeljskog volontiranja za roditelje i djecu, a na temelju praćenja napretka djece (posebice u predčitačkim vještinama).

S obzirom na to da više od polovine roditelja izjavljuje kako im odgojitelji ne pomažu u odabiru različitih izvanvrtićkih tečajeva i programa za dijete, čini se kao da je potreba partnerskog dogovaranja manje važna kada dijete napusti vrtićki kontekst. Potrebno je jačati svijest i odgovornost odgojitelja o važnosti kvalitete ranog razvoja djeteta u obiteljskom okruženju. Naravno, možemo se također upitati poznaju li odgojitelji sve one aktivnosti za djecu predškolske dobi koje se organiziraju na razini lokalne zajednice, kako bi ih mogli preporučiti roditeljima. Roditelji mogu biti i neselektivni u odabiru programa za djecu, pa je potreban informativni i edukativni rad s roditeljima kako bi odabrali odgovarajuće izvanvrtićke aktivnosti za djecu.

Niska razina sudjelovanja roditelja u procesu donošenja odluka otkriva nedovoljnu brigu o motiviranju roditelja za intenzivnije uključivanje u život i djelatnosti predškolske ustanove. Participiranje roditelja u donošenju odluka doprinosi osjećaju njihove kompetentnosti i značaja u odgoju djece (Bruckman i Blanton, 2003). Ako predškolski odgoj dopunjava obiteljski odgoj (Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi, 1997, članak 16.), roditelji trebaju imati mogućnost zajedničkog odlučivanja s odgojiteljima koju vrstu odgojno-obrazovnog iskustva žele odabrati za svoje dijete, a predškolske ustanove trebaju iskazati zanimanje i brigu za prijedloge roditelja.

Ovo istraživanje aktualizira potrebu uspostave partnerskih odnosa predškolske ustanove, institucija lokalne zajednice i roditelja. Deklarativno proklamirane ciljeve na zakonskoj razini valja provesti konkretnim programima i aktivnostima na razini lokalne zajednice u koje bi se zajednički uključili roditelji, odgojitelji i stručnjaci različitih službi i ustanova.

S obzirom na neke socio-demografske varijable ispitanika, ovo istraživanje ukazuje na potrebu pridavanja osobite pozornosti prema kategoriji roditelja nižega obrazovnog statusa, radi redovitog informiranja o postupcima podupiranja djetetova razvoja. Da su roditelji nižeg obrazovnog statusa manje skloni uključiti se u partnerstvo s odgojiteljima i učiteljima, pokazuju rezultati i drugih istraživanja (npr. Boethel, 2003; Berthelsen i Walker, 2008).

Visoka razina zadovoljstva roditelja suradnjom s odgojiteljima korespondiraju s rezultatima nekih drugih istraživanja. Tako je Adams (2006) na uzorku od 227 roditelja ustanovio da je 90% roditelja zadovoljno, ili jako zadovoljno, predškolskim programom. Istraživanje Harrison i Ungerer (2005) o kvaliteti predškolskog odgoja u Australiji pokazuje također kako su roditelji na skali od 1 do 5 vrlo visoko vrjednovali kvalitetu brige o predškolskoj djeci s prosječnom ocjenom između 4 i 5. Odgovori naših ispitanika o zadovoljstvu suradnjom s odgojiteljima u koliziji su s njihovim odgovorima na pitanja o ostvarenim oblicima partnerstva jer su (unatoč nedovoljnoj razini sudjelovanja u radionicama, na roditeljskim sastancima, u donošenju odluka i volontiranju te nedovoljno kvalitetnoj komunikaciji s odgojiteljima) izrazili visoku razinu zadovoljstva suradnjom s odgojiteljima. Moguće je da roditelji nisu informirani o važnosti i oblicima uspostave partnerskih odnosa s odgojiteljima, pa unatoč niskoj razini ostvarene suradnje iskazuju visoku razinu zadovoljstva.

Rezultati našeg istraživanja otkrivaju nedovoljnu nazočnost pojedinih oblika partnerstva, što može priječiti odgojitelje u boljem poznavanju obiteljskog konteksta djeteta, dubljem razumijevanju djetetovih potreba i interesa te boljem razumijevanju roditelja i njihovih poteškoća u nošenju s roditeljskom ulogom.

LITERATURA

- Adams, D. (2006). *Family Experiences and Parent Satisfaction with 4-year-old Kindergarten in Wisconsin*. Wisconsin, Wisconsin Child Care Research Partnership.
- Berthelsen, D., Walker, S. (2008). Parents' involvement in their children's education. *Family Matters*, 79, 34-41.
- Boethel, M. (2003). *Diversity: School, Family and Community Connections*. Austin, Southwest Educational Development Laboratory.
- Bruckman, M., Blanton, P. (2003). Welfare-to-work single mothers' perspectives on parent involvement in Head Start: Implications for parent-teacher collaboration. *Early Childhood Educational Journal*, 30(3), 145-150.
- Epstein, J. (2001). *School, family, and community partnership: Preparing educators and improving schools*. Boulder, Westview Press.
- Harrison, L., Ungerer, J. (2005). What can the Longitudinal Study of Australian Children tell us about infants' and 4 to 5 year olds' experiences of early childhood education and care?. *Family Matters*, 27, 26-35.
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014). Zagreb, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

- Nenadić-Bilan, D., Matov, J. (2015). Partnerstvo obitelji i predškolske ustanove kao potpora roditeljstvu. *Magistra Iadertina*, 9(1), 123-135.
- Pećnik, N. (ur.) (2013). *Kako roditelji i zajednice brinu o djeci najmlađe dobi u Hrvatskoj*. Zagreb, Ured UNICEF-a za Hrvatsku.
- Petrović-Sočo, B. (1995). Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječjim vrtićima. *Društvena istraživanja*, 4-5, 613-625.
- Porter DeCusati, C.L., Johnson, J.E. (2004). Parents as Classroom Volunteers and Kindergarten Students' Emergent Reading Skills. *The Journal of Educational Research*, 97(5), 235-247.
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012). Zagreb, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.
- Sandbaek, M. (2007). Usluge za podršku pozitivnom roditeljstvu. U Daly, M. (ur.), *Roditeljstvo u suvremenoj Europi: pozitivan pristup* (61-89). Zagreb, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
- Slunjski, E. (2006). *Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću-organizaciji koja uči*. Zagreb, Mali profesor.
- Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi*. (1997). *Narodne novine*, 10.

FREQUENCY AND FORMS OF PARTNERSHIP BETWEEN PARENTS AND PRESCHOOL TEACHERS

ABSTRACT

Research on the prevalence and forms of partnership between parents of preschool children and preschool teachers were conducted on a sample of 350 parents. The results indicate insufficient presence of certain forms of partnership, which may impede the preschool teachers to better understanding of the family context of the child, a deeper understanding of children's needs and interests and a better understanding of parents and their difficulties in dealing with the parental role. Despite an insufficient level of achieved partnership, parents expressed a high level of satisfaction with the cooperation with preschool teachers. The research results of partnerships indicate the gap between preschool theory and practice. Although all key laws and regulations of the preschool education and current research confirmed the importance of establishing partnership, results of our study indicate their lack of updates in the practice of preschool education. In promoting the importance of early childhood development and education of children and in providing educational support to parents, the basic features of the partnership between parents and preschool teachers, as well as with other professionals in preschool education, should be implemented.

KEY WORDS: ***parents, preschool teacher, partnership, preschool institution***